

คำวินิจฉัยของ ศาลทราจารย์ ดร.กรมล ทงชรรษชาติ ประชานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๗

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสำรอง จันทะวงศ์ กับพวกรวม ๘ คน) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางมน สามิลา) ในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำร้องของจำเลยจำนวนสองคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ โดยในคำร้องแรก และคำร้องที่สอง มีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสรุปได้ ดังนี้

พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี ฟ้องผู้ร้องต่อศาลแขวงอุบลราชธานีว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ และเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ ได้กระทำความผิด ดังนี้

จำเลยในทั้งสองคำร้อง มีสุราแช่ สุรากลั่น และขายสุราแช่ สุรากลั่น รวมทั้งมีภาชนะเครื่องกลั่น สำหรับทำสุราไว้ในครอบครองฯ

ผู้ร้อง (จำเลย) ทั้งสองคำร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของพนักงานอัยการโจทก์ และขอให้ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ (ในคำร้องแรก) และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ (ในคำร้องที่สอง)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องทั้งสองแล้ว เห็นว่า เมื่อศาลแขวงอุบลราชธานีขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นดังกล่าวตามทางการอันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

บทบัญญัตินั้น ประกอบคำร้องทั้งสองที่กล่าวอ้าง อ้างในมาตราเดียวกันหลายมาตรา ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ และให้รวมพิจารณาในคราวเดียวกัน

ประเด็นในการพิจารณาและคำวินิจฉัย

เนื่องจากประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหลายมาตราด้วยกัน คือ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ จึงต้องแยกพิจารณาทีละมาตรา ดังนี้

ประเด็นแรก ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐

พิจารณาแล้ว เนื่องจากสุราเป็นเครื่องดื่มที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชน รัฐธรรมนูญจึงให้รัฐมีอำนาจตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคหรือสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งในกรณีนี้ ก็คือ พระราชบัญญัติสุรา ๒๔๕๓ มาตรา ๔ โดยให้ความหมายของคำว่า สุราแช่ สุรากลั่น และ เชื้อสุราไว้และบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือ "ขายเชื้อสุรา" เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต และในมาตรา ๒๕ บัญญัติว่า "ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อหรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว"

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มีเจตนารมณ์ให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีสิทธิมีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเอง การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งมีสิทธิอนุรักษ์จารีตประเพณี ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดขอบเขตและวิธีการใช้สิทธิของบุคคล ซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในเรื่องดังกล่าวไว้ ผู้ร้องจึงยังไม่มีสิทธิที่จะยกรัฐธรรมนูญมาตรานี้เป็นข้อต่อสู้ได้ และเมื่อพิจารณาความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๘ แล้ว เห็นว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้รัฐสามารถบัญญัติกฎหมาย จำกัดสิทธิและเสรีภาพได้หากกระทำเท่าที่จำเป็น และไม่กระทบ

สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ กรณีนี้หากผู้ร้องขออนุญาตทำสุราก็จะสามารถมีสุรา สุราแช่ หรือ เชื้อสุราไว้ในครอบครองหรือจำหน่ายสุราได้ จึงเห็นว่าบทบัญญัติ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ พระราชบัญญัติสุราฯ ไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญแห่งสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง รับรองไว้

นอกจากนั้น การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ก็ยังรับฟังไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๔๗ ตีความคำว่า “เชื้อสุรา” เฉพาะคำว่า “แป้งข้าวหมัก” เท่านั้นที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ดังนั้น หากผู้ร้องต้องการต่อสู้ในประเด็นนี้ควรต้องบรรยาย แก่ฟ้องให้ชัดเจนว่า เชื้อสุราที่ตนมีอยู่นั้น คือ “แป้งข้าวหมัก” แต่ในกรณีนี้ โจทก์บรรยายฟ้อง สามประเด็น คือ จำเลยทั้งแปดมีสุราแช่ สุรากลั่น และเชื้อสุราไว้ในครอบครองโดยมิได้กล่าวถึง แป้งข้าวหมักและจำเลยก็มีได้ยกข้อต่อสู้ในประเด็นนี้

ส่วนประเด็นที่สอง ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๗ เพราะทำให้ผู้ร้องซึ่งเป็น ประชาชนคนไทยไม่มีโอกาสจะค้นคิดประดิษฐ์สินค้า วิธีการแปรรูปพืชผลผลิตในทางที่จะเอื้อประโยชน์ ในการบริโภค และค้าขายแข่งขันในทางเศรษฐกิจแบบเสรีได้เลย ... ก็รับฟังไม่ได้เช่นกัน เพราะ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มิได้เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทาง สำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ตามมาตรา ๘๓ และให้รัฐต้อง สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด ตามมาตรา ๘๗ ดังนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลไม่มีสิทธิยกเอารัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ มาเป็นข้อต่อสู้ได้ คงมีเพียงรัฐสภา เท่านั้นที่จะตรวจสอบว่ารัฐบาลได้ดำเนินการให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่อ้างว่าพระราชบัญญัติสุราฯ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๒ นั้น เป็นกระบวนการกล่าวอ้าง

เพื่อใช้เชื่อมโยงมาสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในมาตราดังกล่าว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ โดยเฉพาะสุราแช่ สุรากลั่น และเชื้อสุรา ยกเว้นแป้งข้าวหมัก มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ